

MESLEK YÜKSEKOKULU SAĞLIK PROGRAMLARI ÖĞRENCİLERİNİN HASTANE YÖNETİMİ VE ORGANİZASYONU DERSİNE İLİŞKİN TUTUM VE ALGILARI

 Gülşah GENÇER ÇELİK^a

 Özden ALTINDAĞ^b

Özet

Çalışmanın amacı meslek yüksekokullarındaki sağlık programlarında okuyan öğrencilerin Hastane Yönetimi ve Organizasyonu dersine ilişkin algılarını ölçümlemek, incelemek ve akademisyenlere dersin geliştirilmesi için çeşitli öneriler sunmaktır. Araştırma evrenini Beykent Üniversitesi Meslek Yüksekokulu sağlık programları öğrencilerinin oluşturduğu bu çalışmada küme örnekleme yöntemi ile belirlenen toplam 249 öğrenci üzerinde anket uygulaması gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak Banoğlu ve Baş'ın 2012 yılında kullandıkları "Ders Algı Ölçeği" çalışmaya adapte edilerek kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin Hastane Yönetimi ve Organizasyonu dersine verdikleri önem ile dersten bekledikleri sosyal kazanımlar arasında yüksek düzeyde pozitif ilişkiler tespit edilmiştir. Ayrıca sonuçlar dersi ilk defa alanların, dersten kalıp tekrar kalanlara oranla belirgin bir şekilde derse daha fazla önem verdiklerini ve bu ders için başarı odaklı ilerlemeye çalıştıklarını ortaya koymuştur. Dersin tekrar sayısı arttıkça verilen önem düzeyi belirgin bir şekilde düşmektedir. Ayrıca yapılan kümeleme analizinde öğrencilerin kendi içerisinde üç farklı nitelikte kategoriye ayrıldıkları görülmüştür. Kategorik karşılaştırma bilgileri sonuçlar bölümünde detaylı olarak sunulmuştur. Çalışma sonucunda ortaya çıkan bulgular hem akademisyenler hem de sağlık profesyonelleri açısından önemli geribildirimler içermektedir.

Anahtar Kelimeler: Hastane yönetimi ve organizasyonu dersi, Ampirik çalışma, Öğrenci algısı, Sağlık programları, Kümeleme ve Scheffe Analizi.

ATTITUDES AND PERCEPTIONS OF VOCATIONAL SCHOOL HEALTH PROGRAMS STUDENTS REGARDING THE HOSPITAL MANAGEMENT AND ORGANIZATION COURSE

Abstract

The study aims to measure and examine the perceptions of the students studying in health programs in vocational schools about the Hospital Management and Organization course and to offer various suggestions to the academicians for developing the course. In this study, the research population, which was formed by the students of Beykent University Vocational School health programs, a questionnaire was applied to a total of 249 students determined by cluster sampling method. As a data collection tool, the "Course Perception

^aDr. Öğr. Üyesi, Beykent Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu Yönetim ve Organizasyon Bölümü, gulsahg@beykent.edu.tr

^bDr., Beykent Üniversitesi, ozdenaltindag@gmail.com

Makale Geliş Tarihi: 01.07.2022, Makale Kabul Tarihi: 25.11.2022

Scale" used by Banoğlu and Baş in 2012 was adapted to the study. According to the research results, a high level of positive relationship was found between the importance given to the Hospital Management and Organization course by the students and the social gains they expected from the study. In addition, the results revealed that those who take the course for the first time attach more importance to the course than those who fail the course and try to progress with a focus on success for this course, as the number of repetitions of the course increases, the level of importance given decreases significantly. The clustering analysis showed that the students were divided into three different categories within themselves. Categorical comparison information is presented in detail in the results section. The findings that emerged as a result of the study contain essential feedback for academicians and health professionals.

Keywords: Hospital management and organization course, Empirical study, Student perception, Health programs, Clustering and Scheffe Analysis.

Giriş

Mevcut tüm kaynakları doğru ve koordineli biçimde bir araya getirerek bir örgütün amaçlarına en etkin ve verimli şekilde ulaştırılma süreci olarak tanımlanabilen yönetim söz konusu olduğunda sadece kısa vadede değil uzun vadede amaçlara ulaşabilmek de önemlidir (Güçlü, 2003). Söz konusu önem özellikle herhangi bir çıktıya yönelik olarak paydaşlar tarafından sahip olunan algı ve tutumun bilinmesini gerekli kılmaktadır.

Meslek yüksekokulunda sağlık yöneticiliği programının temel derslerinden biri olan "Hastane Yönetimi ve Organizasyonu" dersine yönelik olarak öğrencilerin tutumlarının belirlenmesi mevcut kaynaklar ile elde edilen çıktıların değerlendirilebilmesi ve öğrencilerin ilgili ders neticesinde elde edecekleri kazanımların artırılması açısından önem arz etmektedir. Doğru elde edilmiş kazanımlar öğrencilerin mezuniyet sonrasında da iş hayatlarındaki başarıları üzerinde etkili olabildiğinden eğitim kurumundan memnuniyet seviyesini olumlu etkileyebilmektedir. Ders ile ilgi elde edilebilecek bilgiler ışığında özellikle olumsuz tutuma sahip öğrencilerin mevcut tutumlarının değiştirilmesine yönelik yapılacak girişimler eğitim kalitesinin artırılması üzerinde pozitif etkisi olacak yönetsel kararları içerebilecektir. Eğitim kurumu özelinde değerlendirildiğinde amaç önceden belirlenmiş hedeflere ulaşmayı sağlayacak şekilde bir yönetim ve planlama yaparak yüksek motivasyona sahip öğrenim paydaşları oluşturmaktır. Yüksek motivasyona sahip ve doğru yönlendirilmiş bireylerin yapılacak işe karşı olumlu tutum geliştirmeleri çok daha kolay olmaktadır (Zengin ve Ulaş, 2021). Bu kapsamda çalışmanın temel araştırma sorusu meslek yüksekokullarında verilmekte olan ve kritik bir ders olarak kabul edilen Hastane Yönetimi ve Organizasyonu dersinin öğrenciler üzerindeki algısını ve oluşturduğu tutumu ölçümleme üzerine kuruludur.

Hastane Yönetimi ve Organizasyonu ders içeriği hastane türleri, klinik çalışmalar, hastane yönetimi planlaması gibi sağlık sektörü açısından çok kritik temel bilgileri içermektedir. Çalışma sonucunda ortaya çıkan bulgular hem akademisyenler hem de sağlık profesyonelleri açısından önemli geribildirimler içermektedir.

A. LİTERATÜR TARAMASI

Olay ve olgulara karşı bireyin durumunu ya da geliştireceği davranışı belirleyen içsel süreçler tutum olarak tanımlanabilmektedir (Zengin & Ulaş, 2021). Yarayan vd. (2022)'ne göre tutum, bireylerin hedefledikleri davranışlarını gerçekleştirmek için var olan olumlu ya da olumsuz duygularıdır. Tutumlar bireylerin doğuştan sahip oldukları unsurlar olmayıp etkileşim ve öğrenme yoluyla sonradan kazanılmaktadır (Vural & Yavuz, 2019). Bilişsel, duyuşsal ve davranışsal özelliklere sahip olan tutumlar bireyin davranışlarını yönlendirmekte ve çevresi ile olan etkileşimini ortaya çıkartmaktadır (Çekin, 2013). Bireyler bilgi ve olguları öğrendiği gibi olaylara yönelik tutumları da öğrenmektedir. Gündelik yaşantıları, çevreleri, sosyal ortamları, ders etkinlikleri gibi faktörlerin varlığı bireylerin tutumlarının oluşumunda etkilidir (Özarlan, 2021). Eğitim görülen alandaki bir derse karşı geliştirilen tutum ele alındığında olumlu tutuma sahip olmanın elde edilen kazanımlar üzerinde belirgin etkilerinin olacağı beklenilebilir. Literatürde mevcut çalışmalara (Heikkila & Lonka, 2006; McDowall vd., 2015; Teixeira vd., 2015) bakıldığında öğrencilerin derse ilişkin algı, beklenti ve tutumlarının öğrenci çıktıları ile ilişkili olduğu yönünde bulgulara ulaşılabilmektedir.

Çelik ve Serinkan (2011) Pamukkale Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesindeki 512 öğrenciden topladıkları verilerle öğrencilerin muhasebe dersine ilişkin tutumlarını araştırmışlardır. Öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümün derse ilişkin tutumun tüm boyutlarında farklılık ortaya çıkarttığı bulunmuştur. Çekin (2013) örneklemini 162 sınıf öğretmenliği son sınıf öğrencisinin oluşturduğu çalışmasında öğretmen adaylarının din kültürü ve ahlak bilgisi dersine ilişkin tutumlarını incelemiştir. Çalışma neticesinde öğrencilerin derse ilişkin tutum düzeylerinin yüksek olduğu ve tutumun öğrenim görülen lise ve memleket değişkenlerine göre farklılaştığı bulgularına ulaşılmıştır. Semerci (2013) 777 polis meslek yüksekokulu öğrencisinden anket yöntemi ile topladığı verileri kullanarak öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutumlarında değişikliğe yol açan unsurları araştırmıştır. Çalışma bulguları öğrencilerin derse yönelik tutum puanlarının yüksek olduğu ayrıca tutum düzeylerinin sınıf düzeyi, mezun olunan lise, dersi öğrenme amacı, tercih ettikleri öğrenme yöntemi ve bilgisayar kullanım becerileri ile arasında anlamlı ilişki olduğu şeklindedir. Dersin ilk öğretmenin derse yönelik tutum üzerinde etkisi olduğu da tespit edilmiştir.

Abdioğlu vd. (2015) muhasebe dersi alan 177 öğrencinin katılımı ile kişilik özelliklerinin ders başarısına etkisini ölçmeyi amaçlayan çalışmalarında "sorumluluk" kişilik özelliği ile ders başarısı arasında ilişki bulunduğunu ve bu tip kişiliğe sahip olanların dersten daha başarılı olabileceği sonucuna ulaşmışlardır. Aksu ve Koruklu (2015) Aydın Adnan Menderes Meslek Yüksekokulundaki çeşitli bölümlerde öğrenim gören 479 öğrencinin katılımı ile öğrencilerinin matematik başarıları ile derse yönelik tutumları, eleştirel düşünme eğilimleri ve mantıksal düşünme becerileri arasındaki doğrudan ve dolaylı ilişkileri incelemişlerdir. Çalışma bulguları öğrencilerin matematik dersine yönelik tutumları ile matematik dersi başarıları arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğunu ayrıca istatistiksel olarak anlamlı olmamasına rağmen ortaya çıkan dolaylı etkinin tutumlardan oluştuğunu göstermiştir. Bardakçı vd. (2018) 734 lise öğrencisinin İngilizce dersine ilişkin tutumlarını inceledikleri çalışmada tutumun okulun sosyal iklimi ve akademik başarı ortalaması birlikte bağlanma durumu üzerindeki varyansın %54'ünü açıkladığını ve bağlanma durumunun en çok sınıfın sosyal çevresine

ilişkin algılar tarafından yordandığı bulgularına ulaşmışlardır. Çağlayan vd. (2018) Ordu Üniversitesinde seçmeli müzik dersine ilişkin öğrencilerin ilgi ve tutumlarını inceledikleri araştırmalarında 208 katılımcıdan anket ile elde ettikleri verileri kullanmışlardır. Bulgular erkek öğrencilerin kızlara, 1. Öğretim öğrencilerinin 2. Öğretime nazaran daha yüksek ilgi ve tutumları olduğunu ve genel olarak derse karşı ilgi ve tutumun yüksek olduğunu göstermektedir.

Vural ve Yavuz (2019) 446 öğretmenlik bölümü öğrencisinin katıldığı araştırmalarında mesleğe yönelik yüksek düzeyde olumlu tutuma sahip öğrencilerin derslere katılım düzeylerinin de yüksek olduğu ayrıca ders tutumunun tek başına derse katılım düzeyini %25 etkileyebildiği bulgusunu elde etmişlerdir. Elasan ve Keskin (2020) 420 sağlık alanı öğrencisinden elde ettikleri verileri kullandıkları çalışmalarında biyoistatistik dersine ilişkin öğrenci tutumlarını değerlendirmeyi amaçlamışlardır. Çalışma bulguları dersin öğrenciler tarafından sevilmesine rağmen diğer dersler ile kıyaslandığında zor olarak nitelendirildiğini ve derse yönelik tutumların mezuniyet sonrası hedef, dersin haftalık saati ve anne-baba beraberlik durumuna göre farklılaştığını ortaya koymuştur. Hardalaç ve Akyüz (2021) 311 ortaokul düzeyi öğrencisi ile gerçekleştirdikleri çalışmalarında öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumları ile problem çözme becerileri arasındaki ilişkilerini belirlemeye çalışmışlardır. Çalışma öğrencilerin derse ilişkin tutumları ile problem çözme becerileri arasında pozitif ilişki olduğunu yani dersine ilişkin olumlu tutumları arttıkça problem çözme becerilerinin de arttığını göstermektedir. Çalık vd. (2021) 139 öğrencinin örneklemini oluşturan çalışmalarında öğrencilerin derse veren öğretim üyesine yönelik algıları ile derse ilişkin algıları arasında ilişki bulunduğunu belirlemiştir.

Yurt dışındaki örneklere bakıldığında da yakın zamanda benzer çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Syafnan ve arkadaşları 2022'deki çalışmalarında 60 öğrenci üzerinde çeşitli çevrimiçi dersleri baz alarak bir öğrenci algısı çalışması yapmışlardır. Hem derslerin yapısı hem de içerik faydası üzerine kurulu bu çalışma sonucunda kullanılan çevrimiçi medya metaryellerinin, öğrencilerin derse karşı gösterdikleri istek ve motivasyonu üzerinde etkili olduğu ortaya çıkmıştır. Diğer bir ampirik çalışmada Male ve Lumbantoruan (2021) istatistik dersi alan öğrencilerin derse olan algısını çok kapsamlı bir analiz ile değerlendirmişlerdir. Endonezya'daki bir üniversitede matematik bölümü öğrencileri üzerine yapılan çalışmada öğrencilerin altı farklı boyutta derse karşı farkındalık geliştirdikleri gözlemlenmiştir. Bu boyutlar sırasıyla derse ilgili kaygıları, derse karşı olan bilişsel yetenekleri, dersin zorluğu, dersin algılanan önemi, derse olan ilgi ve dersi öğrenmek için gösterdikleri çabadır. Ortaya çıkan sonuçlar, istatistik dersi için büyük bir çaba ve bilişsel yetenek gerektirdiğini, bu nedenle öğrencilerin bu derse verdikleri önemin arttığını göstermektedir. Okocha (2022) Nijerya'daki 250 lisans öğrencisinin katılımıyla gerçekleştirdiği çalışmasında, öğrencilerin bilgisayar tabanlı testlere yönelik algılarını incelemiştir. Sonuçlar, öğrencilerin önemli bir oranının bilgisayar tabanlı testleri kâğıt tabanlı testlere tercih ettiğini, ancak bu tekniği tüm derslerde benimsemeye istekli olmadıklarını göstermiştir. Ayrıca yine öğrencilerin önemli bir oranının da matematikte kâğıt tabanlı testleri tercih ettiğini göstermiştir. Bilgisayar tabanlı teknik uygulandığında öğrencilerin %50'den fazlası ortalamanın altında notlara sahip olduğu gözlemlenmiştir. Benzer şekilde, öğrenciler matematik, kimya ve fizikte düşük notlar göstermişlerdir. Bulgular öğrencilerin kaygı düzeylerinin matematikteki performanslarını etkilediğini, öğrencilerin çalışma düzeyleri ile fizik ve kimyadaki performansları arasında bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur.

Vikas ve Mathur (2022) Hindistan'da 356 katılımcıyla gerçekleştirdiği çalışmanın temel amacı, çevrimiçi derslerin öğrenciler için geleneksel dersler kadar etkili olup olmadığı ile pedagoji öğretiminin öğrencilerin çevrimiçi derslere yönelik algıları üzerinde herhangi bir etkisinin var olup olmadığını belirlemektir. Araştırma sonuçlarında pedagojinin, öğretim stiline, etkililiğin ve ilgili göstergelerin çevrimiçi derslere ilişkin öğrenci algısı üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca kurum tipinin, öğretmenin becerisi, cevap verebilirliği ve öğretim etkinliği üzerinde anlamlı bir etkisi yoktur. Marutschke vd. (2021) Japonya'daki uluslararası mühendislik programındaki 28 lisans öğrencisinin katılımıyla gerçekleştirdikleri çalışmalarında yazılım mühendisliği faktörlerinin algılanan önemi ve bu dersteki başarıları, mücadeleleri ve eleştirilerini araştırmışlardır. Araştırma sonuçları öğrencilerin programda kullanılan dile (İngilizce) yatkınlığının iletişim becerilerinde ve performanslarında çok önemli bir yer tuttuğunu gösterirken kültürel farklılıkların ise daha az etkili olduğunu kanıtlamıştır. Ahmad vd. (2021) Hofstra Üniversitesi/Northwell'deki Donald ve Barbara Zucker Tıp Okulu'nda üçüncü sınıfta okuyan 75 tıp öğrencisi romatolojik hastalıklara odaklanan küçük bir grubun araştırmaya katılmalarını sağlamıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin belli bir kısma yakın akran öğretmenleri (stajyer) olarak katılmayı seçen dördüncü sınıf tıp öğrencileri tarafından eğitim verilmiştir. Oturumun sonunda üçüncü sınıf öğrencilerine öğretmen performansını ve etkililiğini değerlendirdikleri anketler verilmiştir. Anket sonuçlarına göre öğrencilerin staj ortamındaki öğretim performansı ve etkililik algısı göz önüne alındığında, akran öğretmenlerinin fakülte öğretmenlerinden daha düşük seviyede olmadığı ortaya çıkmaktadır. Yakın akran öğretmenleri ile fakülte öğretmenleri karşılaştırıldığında, öğrencilerin memnuniyet seviyeleri hemen hemen aynı oranda bulunmuştur. Ayrıca, sınavlardaki öğrenci performansının nesnel göstergeleri, yakın bir öğretmene sahip olmaktan da etkilenmemektedir.

B. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Sağlık sektörü tüm meslek grupları arasında farklı bir alanda yer almaktadır. Çünkü bu sektördeki işleyiş sağlık çalışanlarının eğitilmesinden, büyük ve çok boyutlu yapıda hastane organizasyonlarının oluşturulmasına dek ciddi bir gayret ve beceri isteyen, mikro düzeydeki hataların dahi olmaması gereken kritik bir süreçtir. İnsanlara sağlık hizmetleri sunan hastaneler, sağlık sisteminin temel kuruluşlarıdır. Gelişen teknolojiyle birlikte hastaneler büyük bir hızla yapısal değişim göstermiş, algılanan önemleri gittikçe artmış ve finansal açıdan sağlık harcamalarının ciddi bir bölümünü tüketen sosyoekonomik kuruluşlar olarak ön plana çıkmışlardır. Hastane yönetim süreçlerin bilgi temininin ehemmiyeti yüksektir. Bir konuda alınacak kararların isabeti, o konudaki kavramların tam olarak tanımlanması, ölçümlerinin doğru formüle edilmesi ve bu kavramlar ile ilgili bilgilerin niteliği, niceliği ve güncelliğine bağlıdır (Ağırbaş, 2019). Tüm bu etmenler, meslek yüksekokullarında geleceğin sağlık çalışanlarına ve yöneticilerine verilen Hastane Yönetimi ve Organizasyonu dersinin de önemini gün geçtikçe artırmaktadır. Müşteriler için arzu edilen ve sağlık hizmeti sağlayıcıları için etkili olan sağlık hizmetlerinin vurgulanması, bu doğrultuda hastane sektöründe hizmet odaklı yenilikleri, stratejik değişiklikleri ve politika oluşturmayı tartışan bir içeriğe sahip olan bu dersin sağlık sektöründe çalışan tüm idareci profesyoneller için gerekli olduğu tartışılmaz bir gerçektir (Pfannstiel & Rasche, 2019).

Yeni ve modern büyük hastanelerin, yeni organizasyon ve yönetim modellerinin ortaya çıkışını incelemek için öncelikle üç önemli döneme bakılması gerekmektedir. Birincisi; Tıp, Biyoloji, Eczacılık ve sıhhi teçhizatı yer alan kalıcı yeniliklerle, hastalar için teşhis ve tedavi yöntemlerini kökten değiştiren sağlık endüstrilerinde teknolojik ve bilimsel bir devrimin gerçekleşmesidir. İkincisi; milyonlarca insanı bir kıtadan diğerine ve kırsal kesimden şehirlere taşıyan dünya göçleri örnek olarak gösterilebilir. Özellikle de ulaşım araçlarının gelişmesi ile sağlanan bu göç, kültürel değişimleri de beraberinde getirmiştir. Üçüncüsü ise; dünya çapındaki bir salgına yeterince hızlı yanıt veremeyen zayıf sağlık politikalarıdır. Asırlık İspanyol gribi bugün karşımıza COVID-19 pandemisi olarak çıkabilmektedir. Her tarihsel dönemde, sağlık sistemleri hayat kurtaran radikal yenilikleri, değişen topluluklardan gelen baskıyı, katı düzenlemeleri ve sağlık hizmetlerine erişimde eşitsiz ve yetersiz sistemlerin gerçekliğini dengelemelidir. Hızla yayılan ve birçok ölüme neden olan yeni virüsler veya bakteriler gibi zorluklara yanıt verme kapasiteleri kamu sağlık sigortalarının gücüyle, özel sağlık sigortalarının satın alınabilirliğiyle ve genel olarak ulusal sağlık harcamalarının düzeyiyle bağlantılı olmuştur. Dünya Sağlık Örgütü resmi raporlarında ve sitelerinde hastane yönetiminin sağlık sisteminin gücünü anlamada çok önemli bir faktör olduğunu kabul etmektedir (Perez, 2021). Dersin kapsamında verilen içerik, bir hastanenin inşa edilmesindeki fizibilite raporundan, tüm finansal unsurlarını en ince ayrıntısına kadar incelemeye dek bir sistemin varlığını oluşturmakla ilgilidir. Bina içi mimarisi, hastanedeki üretim yönetimi ve lojistik faaliyetleri, tedarik zinciri yönetimi ve sağlık personelinin en etkin şekilde örgütlenmesini sağlamak bu dersin temel amacıdır (Ağırbaş, 2019). Alandaki önceki yayınlar, dijitalleştirilmiş hizmet sunumuna geçiş, gelecekteki işgücüne uyum sağlama ve hastaları sağlık hizmetleriyle ilgili karar alma süreçlerine dahil etme dahil olmak üzere sağlık ve sağlık yönetimi için gelecekteki zorlukları ve itici güçleri belirlemektedir (Fellows & Edwards, 2016; Pihlainen 2019; Savage vd., 2017; Sermeus, 2017). Uzun vadede gelecekteki zorlukların üstesinden gelebilmek için gereken yönetim ve liderlik stratejilerinin geliştirilmesi gerekmektedir (Pihlainen, 2019). Bu çalışmada geçmişteki çalışmalardan elde edilen yöntemler ve bakış açıları kullanarak öğrencilerin hastane yönetimi ve liderliğine ilişkin algılarını incelenmiştir. Bu çerçevede ortaya çıkan bulgular örgütsel teorinin merceği kullanılarak analiz edilmiş ve bu bakış açılarının dâhil edilerek sonuçlara ulaşılmıştır.

C. YÖNTEM

Çalışma kapsamında Beykent Üniversitesi Sağlık Meslek Yüksekokulu Sağlık Programları öğrencilerinin Hastane Yönetimi ve Organizasyonu dersine ilişkin tutum ve algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca araştırmada öğrencilerin dersi kaçınıcı defa aldıklarının algısal olarak farklılığının olup olmadığı incelenmiştir.

Araştırma için Banoğlu ve Baş'ın 2012 yılında geliştirdikleri "Ders Algı Ölçeği" kullanılmıştır. 15 sorudan ve iki alt boyuttan oluşan ölçeğin içeriği yapısal olarak değiştirilmemiş; sadece Sosyoloji dersi yerine Hastane Yönetimi ve Organizasyonu dersi isim güncellemesi yapılmıştır. 2021-2022 eğitim-öğretim yılı içerisinde Sağlık Meslek Yüksekokulu Sağlık Programlarında öğrenim gören 249 öğrenci üzerinde yapılan anketler sonucunda elde edilen veri seti güvenilirlik, geçerlik, faktör korelasyon ve Scheffe testleri ile analiz edilmiş, akabinde kümeleme analizi gerçekleştirilmiştir. Öğrenci gruplarının

belirlenmesi ve bu gruplara ait değerlerin ortaya konması önemli ve değerli bir analiz yöntemidir. Bu sebeple çalışmanın ilerleyen bölümlerde ilgili analizlerin tamamı yorumlanarak açıklanmıştır.

1. Faktör Analizi ve Güvenilirlik Analizi

Araştırmada kullanılan ölçüm araçlarının uygunluğunun kontrol edilebilmesi için SPSS programında faktör ve güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Faktör analizinde KMO örneklem yeterliği sonucu, Bartlett's küresellik testi sonucu, açıklanan toplam varyans çıktıları incelenmiştir. Güvenilirlik analizinde ise Cronbach's Alpha katsayısı incelenerek ölçüm aracının uygunluğuna karar verilmiştir. Bulgular Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Faktör ve Güvenilirlik Analizi Sonuçları

KMO ve Bartlett's Test		
<i>Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Yeterliği Ölçümü</i>		,860
<i>Bartlett's Küresellik Testi</i>	Yaklaşık KiKare	4576,807
	Serbestlik Derecesi	105
	P	,000
<i>Açıklanan varyans</i>	Açıklanan toplam varyans	74,564
	1. boyut açıklanan varyansı	41,838
	1. boyut açıklanan varyansı	32,726
Güvenilirlik analizi		
	Cronbach's Alpha	,960
	Madde sayısı	15
Dönüştürülmüş Bileşen Matrisi		
Maddeler	Bileşen	
	1	2
15. Bu ders sayesinde başka insanların yaşam koşulları ve sorunları hakkında fikir sahibi oluyorum.	,901	
13. Derste öğretilen konular düşünme becerimin gelişmesine ve yeni bakış açıları geliştirmeme olanak sağlıyor.	,880	
14. Derste anlatılan bazı konuların doğruluğunu, yanlışlığını ve etkilerini okul dışında gözlemleyebiliyorum.	,858	
12. Ders sayesinde birey-toplum ilişkilerini daha iyi anlıyorum.	,836	
9. Derste anlatılan konular ilgimi çekiyor.	,785	
10. Derste öğrendiklerimin okulu bitirdikten sonra da bana yardımcı olacağını düşünüyorum.	,780	
11. Derste öğrendiğim bilgilerle toplumsal olaylara bakış açımın genişlediğini düşünüyorum.	,770	
8. Dersi sınıfta işlerken empati yeteneğimi geliştiriyorum.	,716	
7. Dersi sınıfta işlerken iletişim becerilerimi geliştiriyorum.	,584	
3. Derste, dersi anlatan hocayı dikkatle dinlemeye çalışıyorum.		,816
4. Ders için daha fazla ders saati ayrılması gerektiğini düşünüyorum.		,792
1. Derse hazırlıklı gelmem gerektiğini düşünüyorum.		,761
2. Derste öğrendiklerimi bu dersten aldığım not kadar değerli buluyorum.		,757
5. Derste hocaların konuyu anlatırken dersi eğlenceli hale getirebildiklerini düşünüyorum.		,722
6. Derste konular gerektiği kadar tartışılarak pekiştiriliyor.		,718

Tablo 1’de Hastane Yönetimi ve Organizasyonu dersine dair algılarının ölçülmesinde kullanılan ölçüm aracının uygunluğunun kontrol edilebilmesi için yapılan faktör ve güvenilirlik analizi sonuçları sunulmaktadır. Ölçek $p<0,05$ düzeyinde anlamlı, açıklanan toplam varyansı ise %74,5 olarak tespit edilmiştir. KMO örneklem yeterliği ölçümü sonucu 0,860, Bartlett’s olarak belirlenmiştir. Bilindiği üzere Bartlett küresellik testinin bir parametresi de örneklem büyüklüğüne doğrudan bağlıdır. Maddeler arası tutarlılık açısından bu değer sınır değer oldukça üstünde olduğu görülmektedir. Bu bağlamda KMO sayısının büyüklüğü ölçeğin yapısının güçlü olduğunu göstermektedir. Güvenilirlik analizi sonucunu kontrol etmede kullanılan Cronbach’s Alpha katsayısı ise 0,960 olarak tespit edilmiştir. Bu sayının eşik değerinin oldukça üstünde çıkması; ölçekte yer alan soruların anketi cevaplayan öğrenciler tarafından net bir şekilde anlaşıldığına ve verilen cevapların benzer biçimde olduğuna işaret edebilmektedir. Ölçekte 15 madde yer almıştır. Varimax metodu kullanılarak yapılan rotasyon sonucunda ilk boyutta 9 madde, ikinci boyutta ise 6 madde yer almıştır. Elde edilen sonuçlar birlikte düşünüldüğünde öğrencilerin ders algıları ölçeğinin araştırmada kullanıma uygun olduğunu ifade etmek mümkündür. Değerlendirme kriteri olarak Hair vd. (2014) tarafından uygun görülen kriterler esas alınmıştır. Söz konusu kriterler; KMO örneklem yeterliği ölçümü: $>0,60$, Bartlett’s küresellik testi: $p<0,05$, açıklanan toplam varyans: $> \%60.0$ şeklindedir.

2. Tanımlayıcı İstatistikler

Araştırmanın örnekleminde yer alan öğrencilerin demografik özellikleri ile ilgili bilgiler şu şekildedir; öğrencilerin %49,4’ü erkek, %50,6’sı kadınlardan oluşmaktadır. Öğrencilerin %88’i dersi ilk kez alırken %12’si ikinci kez aynı dersi almıştır. Öğrencilerin %73,5’i dersi yüz yüze alırken %26,5’i dersi online olarak almaktadır. Öğrencilerin % 53’ü ileride ders hakkında bir mesleki kariyer planına sahipken %47’si farklı bir alanda kariyer planına sahiptir. Son olarak öğrencilerin %59’u derse öncesinde hazırlık yaparak gelirken, %41’i derse herhangi bir hazırlık yapmadan gelmektedir. Öğrencilerin dersle ilgili görüşlerine ait tanımlayıcı istatistikler ise şu şekildedir; öğrencilerin derse verilen önem boyutunda olumlu sayılabilecek düzeyde görüş belirttikleri ($\bar{x}= 3,43$) dersin sosyal kazanımı boyutunda ise kararsızlık seviyesinde görüş belirttikleri ($\bar{x}= 3,21$) tespit edilmiştir. Genel olarak öğrencilerin ders ile ilgilileri ise kararsız seviyededir.

Tablo 2. Korelasyon Analizi Sonuçları

		Derse verilen önem	Dersin sosyal kazanımları
Derse verilen önem	Pearson korelasyonu	1	
	Anlamlılık	,000	
	Kişi Sayısı	249	
Dersin sosyal kazanımları	Pearson korelasyonu	,735**	1
	Anlamlılık	,000	,000
	Kişi Sayısı	249	249

** . Anlamlılık 0,01 düzeyinde (2- kuyruk)

Öğrencilerin dersle ilgili algıları arasındaki ilişkilerin tespit edilebilmesi için korelasyon analizi yapılmıştır. Korelasyon analizi sonuçları Tablo 2’de sunulmuştur. Yapılan analiz sonucunda araştırmada yer alan tüm bağımsız ve bağımlı değişkenlerin birbirleri üzerindeki etkileri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Öğrencilerin derse verdikleri önem ile dersten elde ettikleri sosyal kazanımlar arasında

yüksek derecede ilişki bulunmaktadır. Elde edilen ilişki $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı ve pozitif yöndedir. Diğer bir deyişle, öğrencilerin derse hazırlıklı olarak gelmeleri, hocalarını dikkatle dinlemeleri, derste tartışmaları, iletişim kurmaları, dersten beklenen sosyal kazanımı da doğrudan etkilediği düşünülmektedir. Öğrencilerin verdiği cevaplar bu sonuçla uyumludur. Tablo 3'de çalışmaya ait tek-örnek istatistikleri verilmiştir.

Tablo 3. Temel İstatistikler

	Tek-Örnek İstatistikleri						
	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ortalaması	t	Serbestlik Derecesi	P (Çift Kuyruklu)
1. Derse hazırlıklı gelmem gerektiğini düşünüyorum.	249	3,7590	1,59831	,10129	37,112	248	,000
2. Derste öğrendiklerimi bu dersten aldığım not kadar değerli buluyorum.	249	3,4096	1,72531	,10934	31,185	248	,000
3. Derste, dersi anlatan hocayı dikkatle dinlemeye çalışıyorum.	249	3,4940	1,64885	,10449	33,438	248	,000
4. Bu ders için daha fazla ders saati ayrılması gerektiğini düşünüyorum.	249	3,3253	1,72581	,10937	30,404	248	,000
5. Bu derste hocaların konuyu anlatırken dersi eğlenceli hale getirebildiklerini düşünüyorum.	249	3,5663	1,45241	,09204	38,746	248	,000
6. Derste konular gerektiği kadar tartışılarak pekiştiriliyor.	249	3,0361	1,69995	,10773	28,183	248	,000
7. Dersi sınıfta işlerken iletişim becerilerimi geliştiriyorum.	249	3,1325	1,56141	,09895	31,658	248	,000
8. Dersi sınıfta işlerken empati yeteneğimi geliştiriyorum.	249	3,2651	1,60958	,10200	32,009	248	,000
9. Derste anlatılan konular ilgimi çekiyor.	249	3,3133	1,65291	,10475	31,630	248	,000
10. Derste öğrendiklerimin okulu bitirdikten sonra da bana yardımcı olacağını düşünüyorum.	249	3,4337	1,50959	,09567	35,893	248	,000
11. Derste öğrendiğim bilgilerle toplumsal olaylara bakış açımın genişlediğini düşünüyorum.	249	3,2892	1,65000	,10456	31,456	248	,000
12. Ders sayesinde birey-toplum ilişkilerini daha iyi anlıyorum.	249	3,1807	1,61003	,10203	31,174	248	,000
13. Derste öğretilen konular düşünme becerimin gelişmesine ve yeni bakış açıları geliştirmeme olanak sağlıyor.	249	3,0602	1,63393	,10355	29,554	248	,000

14. Derste anlatılan bazı konuların doğruluğunu, yanlışlığını ve etkilerini okul dışında gözlemleyebiliyorum.	249	3,2048	1,60713	,10185	31,467	248	,000
15.Dersin sayesinde başka insanların yaşam koşulları ve sorunları hakkında fikir sahibi oluyorum.	249	3,0723	1,48201	,09392	32,712	248	,000

Tablo 3'de yer alan bilgilere bakıldığında temel ortalama, standart sapma ve anlamlılık düzeylerinin yer aldığı görülmektedir. Sorulara verilen cevapların ortalamaları 3,03 ile 3,75 arasında bir dağılım göstermekte olup, standart sapma değeri ortalaması 0,102'dir. Derse verilen önemin istatistiki olarak belirgin bir şekilde daha yüksek bir ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Derse verilen önem ve sosyal kazanımlar faktörleri baz alınarak yapılan Scheffe testlerinin sonuçları Tablo 4 ve Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 4. Derse Verilen Önem Boyutunun Scheffe Testi Sonuçları

Bağımlı: Derse verilen önem		Çoklu Kıyaslama					
Test: Scheffe		Aralık					
Dersi kaçınıcı defa alıyorsunuz?	Ortalama Farkı (I-J)	Std. Hata	P	Alt Sınır	Üst Sınır	Gözlem Sayısı	
1	2	,9412*	,16489	,000	,4770	1,4054	81
	3	,8470*	,16489	,000	,3828	1,3112	
	4	3,0630*	,21512	,000	2,4574	3,6685	
2	1	-,9412*	,16489	,000	-1,4054	-,4770	69
	3	-,0942	,17136	,960	-,5766	,3882	
	4	2,1217*	,22012	,000	1,5021	2,7414	
3	1	-,8470*	,16489	,000	-1,3112	-,3828	69
	2	,0942	,17136	,960	-,3882	,5766	
	4	2,2159*	,22012	,000	1,5963	2,8356	
4	1	-3,0630*	,21512	,000	-3,6685	-2,4574	30
	2	-2,1217*	,22012	,000	-2,7414	-1,5021	
	3	-2,2159*	,22012	,000	-2,8356	-1,5963	

Gözlem altındaki ortalamalar baz alınmıştır.

*. Ortalama farkı 0,05 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 4 incelendiğinde derse verilen önem değişkeninin bağımlı değişken olarak yer aldığı bu Scheffe testinde, dersi ilk defa alanlarında, iki veya daha çok alanlara oranla derse çok daha yüksek düzeyde önem verdikleri görülmüştür. Dersi ilk defa alanlar ikinci defa alanlara 0,94, üçüncü defa alanlara 0,84, dördüncü defa alanlara ise 3,06 ortalama farkı düzeyinde daha fazla önem vermektedirler. Sonuçlar 0.05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu tabloda en dikkat çekici detay, dersi dördüncü defa alanların sayısının 30 kişi olmasıdır.

Tablo 5. Sosyal Kazanımlar Boyutunun Scheffe Testi Sonuçları

Bağımlı: Sosyal kazanımlar		Çoklu Kıyaslama					Gözlem Sayısı
Test: Scheffe		Ortalama Farkı (I-J)	Std. Hata	P	Aralık		
Dersi kaçınıcı defa alıyorsunuz?					Alt Sınır	Üst Sınır	
1	2	,2804	,21125	,624	-,3143	,8751	81
	3	,4301	,21125	,249	-,1646	1,0248	
	4	1,8601*	,27560	,000	1,0843	2,6359	
2	1	-,2804	,21125	,624	-,8751	,3143	69
	3	,1498	,21954	,926	-,4683	,7678	
	4	1,5797*	,28201	,000	,7859	2,3736	
3	1	-,4301	,21125	,249	-1,0248	,1646	69
	2	-,1498	,21954	,926	-,7678	,4683	
	4	1,4300*	,28201	,000	,6361	2,2238	
4	1	-1,8601*	,27560	,000	-2,6359	-1,0843	30
	2	-1,5797*	,28201	,000	-2,3736	-,7859	
	3	-1,4300*	,28201	,000	-2,2238	-,6361	

Gözlem altındaki ortalamalar baz alınmıştır.

*. Ortalama farkı 0,05 düzeyinde anlamlıdır.

Sosyal kazanımlar boyutunun bağımlı değişken olarak incelendiği Scheffe testinde dersi ilk defa alanların dördüncü defa alanlara karşı (1,86; 0,000 p) belirgin bir şekilde sosyal kazanımları çok daha önemsedikleri görülmektedir. Benzer şekilde dersi iki ve üç defa alanlarında da dört defa alanlara oranla sosyal kazanımı önemsedikleri görülmektedir. Diğer bir deyişle, dersin alınma tekrarı arttıkça sosyal kazanımlara verilen önemin gücü giderek azalmaktadır.

Tablo 6. K-Ortalamalar Kümeleme Analizi Sonuçları

	Küme merkezleri			F	Anlamlılık	
	Küme					
	Düşük Düzey İlgi	Yüksek Düzey ilgi	Orta Düzey İlgi			
Derse verilen önem	1,36	4,46	3,40			
Dersin sosyal kazanımları	1,56	4,51	2,46			
ANOVA						
	Küme		Hata		F	Anlamlılık
	Ortalama kare	S.D	Ortalama Kare	S.D.		
Derse verilen önem	184,443	2	,347	246	532,000	,000
Dersin sosyal kazanımları	197,834	2	,364	246	543,250	,000
Her kümedeki kişi sayısı						
Kümelere	1		57			
	2		117			
	3		75			

Tüm Scheffe testleri parametrik test kategorisine girdiği için analiz öncesinde basıklık ve çarpıklık değerleri incelenerek sürece K-Ortalamalar analizi ile devam edilmiştir. Çalışmaya ait ölçeklerin Kurtosis değerleri 1.074 ile 1.510 arasında, Skewness değerleri ise 0.111 ile 0.476 arasında tespit edilmiştir. Bu açıdan basıklık ve çarpıklık değerleri normal sınırlar içerisindedir. Kurtosis ve Skewness değerleri -3 ile +3 olduğu zaman normal dağılım olduğu kabul edilmektedir (Brown, 2006). Öğrencilerin dersle ilgili profillerini inceleyebilmek için k-ortalamalar analizi yapılmıştır. Kullanılan yöntem de Kümeler içi kareler toplamıdır. İdeal küme sayısının bulunması için 300 iterasyon içeren rastgele küme ataması analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 3'te yer almaktadır. Öğrencilerin üç farklı profile ayrıldığı görülmektedir. İlk profildeki öğrencilerin derse verdikleri önem ve dersin sosyal kazanımları ile ilgili beklentileri çok düşük düzeydedir. İlk kümede yer alan öğrencilerin sayısı 57'dir. İkinci kümedeki öğrencilerin derse verdikleri önem ve dersten bekledikleri kazanım çok yüksek seviyededir. İkinci kümede yer alan öğrencilerin sayısı 117'dir. İkinci küme öğrencilerin yaklaşık olarak yarısını temsil etmektedir. Son olarak üçüncü profildeki öğrencilerin derse verdikleri önem orta değer bir düzeyindedir. Ancak öğrencilerin dersten bekledikleri sosyal kazanımlar düşük düzeydedir. Üçüncü profilde yer alan öğrenci sayısı 75'tir. Öğrencilerin derse verdikleri önem ve dersten bekledikleri sosyal kazanımlar arasındaki yüksek düzeyli pozitif yönlü ilişki profiller açısından önemli hale gelmektedir. Öğrencilerin kazanım elde edeceğini düşündüğü durumda derse verdikleri önem de artabilir ve öğrencilerin derslerle olan ilişkileri geliştirilebilir.

Sonuç

Hastane Yönetimi ve Organizasyonu dersini alan öğrencilerin derse yaklaşımları açısından öğrenci profillerini incelemek amacıyla yapılmakta olan bu araştırmada birkaç önemli bulgu elde edilmiştir. Öncelikle öğrencilerin Hastane Yönetimi ve Organizasyonu dersine verdikleri önem ile dersten bekledikleri sosyal kazanımlar arasında yüksek düzeyde pozitif ilişkiler tespit edilmiştir. Elde edilen bu sonuç öğrencilerin dersten elde edeceği katkının dersi önemsemesine de etki edebileceğini göstermektedir. Scheffe testi sonuçları ile desteklenen diğer bir bulgu, dersten kalma sıklığı arttıkça derse gösterilen ilginin düşmesi, derse karşı gösterilen tutumun da zayıflamasıdır. Öğrenciler aynı dersten kalmaya devam ettikçe, derse karşı gösterilen ve tutum düzeyinde düşüş yaşanmaktadır. Kümeleme analizi sonuçları da öğrencilerin kendi içerisinde üç farklı gruba ayrıldığını, derse verdikleri önem ve kalma sayılarına bağlı olarak düşük-orta-yüksek ilgi olarak üç farklı sınıfta kümelenediklerini göstermektedir.

Literatürdeki diğer araştırma sonuçları ile kıyaslandığında bu araştırma özelinde bazı bulgular saptanmıştır. İlk olarak, çalışma kapsamında seçilen ders olan Hastane Yönetimi ve Organizasyonu dersinin içerik olarak bölüm mezunlarına önemli bir bakış açısı kazandırması ve uygulamaya yönelik bilgiler içermesi sebebiyle tercih edilme nedeninin vurgulanması gerekmektedir. Literatür taraması bölümünde incelenen çalışmalarda elde edilen bulgulara yönelik sonuçların haricinde, bu dersin öğrenciler tarafından tekrar alınması durumunda derse hazırlıklı gelme, alınan notların titizliği, dersin dikkatli dinlenmesi ve aktif olarak derse katılım gibi konularda istek azalmakta, dersin öğrenci açısından sağladığı motivasyon seviyesi düşmektedir. Bu durumda öğrencilerin derse olan tutumu da doğrudan etkilenmekte ve derse verilen önem ciddi bir oranda azalmaktadır. Kümeleme analizi sonuçları ile

birlikte değerlendirildiğinde, ilgili dersin öğrencilerin bu derse verdikleri önem ve dersten bekledikleri sosyal kazanımlar arasındaki güçlü bir pozitif yönlü ilişki, yüksek profiller açısından önemli hale gelmektedir. Elbette dersin tekrar alınma sebebi için ayrı bir idari değerlendirme yapılması gerekebilir. Örneğin dersin tekrar alınmasının temel sebebinin öğrencilerin dersten başarısız olarak kalmaları gösterilebileceği gibi, diğer taraftan da ders içeriği, sınavların soru yapısı, dersi veren öğretim üyesinin yeterliği gibi teknik unsurların ön plana çıkması da mevzu bahis olabilir. Bu konu başka bir bilimsel araştırmanın odak noktası olarak incelenebilir. Diğer bir husus ise bu dersin akademik yıl içerisinde üç farklı öğretim üyesi tarafından verilmiş olmasıdır. Soruların ders odaklı olması sebebiyle bu araştırmaya dâhil edilmemekle birlikte, gelecek araştırmalar aynı müfredatı kullanan farklı hocalar için geliştirilen özel bir ölçek, öğretim üyeleri arasındaki farklılıkları da tespit edebilir ve dersin algısı üzerinde niteliksel farklılıkları daha detaylı ortaya koyabilir. Bir diğer öneri olarak da orijinal ölçekte geçen bazı ifadelerin “akademik algı” açısından problemli olduğu gözlemlenmiştir. Örneğin “Bu derste hocaların konuyu anlatırken dersi eğlenceli hale getirebildiklerini düşünüyorum.” sorusu içerisinde geçen “eğlenceli” kelimesi çok farklı yorumlara sebep olabilecek içerikte bir ifadedir. Bu tip ifadelerin yerini, pedagoji alanında uzman kişilerden alınacak destek ile daha isabetli teknik terimler alabilir.

Hastane Yönetimi ve Organizasyonu dersinin profesyonel iş hayatına olan kazanımlarının öğrencilere detaylı bir şekilde anlatılarak, derse verilen önem arttırılabilir ve öğrencilerin dersten daha başarılı olmaları sağlanarak tekrara düşmeleri engellenebilir. Aynı dersin birden çok defa alınması konusunda ise müfredat gözden geçirilerek yeniden düzenlenebilir. Dersin yapısının profesyonel iş hayatı açısından önemi, öğrenci açısından kazanımları doğrudan öğrencilere aktarılmalıdır. Özellikle dersin işlenmesinde öğretim yöntemlerinde farklılıklara gidilebilir, öğrenciler öğretim üyeleri tarafından sosyal kazanımlarını arttırmaları yönünde teşvik edilebilir ve böylece dersin anlaşılmasındaki zorluklar azaltılabilir. Gelecekteki araştırmalar için, aynı ölçekle daha geniş bir öğrenci grubuna ulaşmayı veya farklı ölçeklerle farklı derslerin incelenmesi tavsiye edilebilir.

Etik Kurul İzni

Bu çalışma için etik kurul izni, Beykent Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler İçin Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan 20.12.2021 tarih ve 103 numaralı kararı ile alınmıştır.

Katkı Oranı Beyanı

Yazarlar makaleye eşit oranda katkı sağlamış olduklarını beyan eder.

Çıkar Çatışması Beyanı

Makale yazarları aralarında herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan eder.

Kaynakça

- Abdioğlu, H., Kılıç, R., & Çalış, N. (2015). Öğrencilerin ders başarısı üzerinde kişilik özelliklerinin etkisi: Üniversite öğrencilerine yönelik bir araştırma. *YDÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(1), 83-109.
- Ağırbaş, İ. (2019). *Hastane yönetimi ve organizasyon*. Siyasal Kitabevi.
- Ahmad, S. E., Farina, G. A., Fornari, A., Pearlman, R. E., Friedman, K., & Olvet, D. M. (2021). Student perception of case-based teaching by near-peers and faculty during the internal medicine clerkship: A noninferiority study. *Journal of Medical Education And Curricular Development*, 8, 1-6. <https://doi.org/10.1177/23821205211020762>
- Aksu, G., & Koruklu, N. (2015). Determination the effects of vocational high school students' logical and critical thinking skills on mathematic success. *Eurasian Journal of Educational Research*, 59, 181-206.
- Banoğlu, K., & Baş, Y. (2012). Sosyoloji dersi öğrenci algılarının derse verilen önem, sosyal kazanım ve öğrenme ortamı boyutları açısından incelenmesi. *Eğitim ve Bilim-Education and Science*, 37(164), 31-44.
- Bardakçı, S., Arslan, Ö., Uluhan, B., & Can, Y. (2018). Derse bağlanma üzerine sosyokültürel bir inceleme. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(2), 518-533. <http://doi.org/10.16986/HUJE.2017031576>
- Brown, T. A. (2015). *Confirmatory factor analysis for applied research*. Guilford publications.
- Çağlayan, A. B., Bahtiyar Karadeniz, C., & Sarı, S. (2018). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin seçmeli müzik dersine ilişkin görüşleri (Ordu Üniversitesi SBMYO örneği). 1. Uluslararası Eğitim ve Sosyal Bilimlerde Yeni Ufuklar Kongresi Bildiriler Kitabı, 9-11 Nisan 2018, İstanbul. <http://doi.org/10.21733/ibad.416918>
- Çalık, M., Demirci, B., & Bozdoğan, T. (2021). Endüstri mühendisliği öğrencilerinin maliyet muhasebesi dersine ve dersi veren öğretim üyesine yönelik algıları. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Ağustos 2021 (Özel Sayı), 183-200. <http://doi.org/10.25095/mufad.950152>
- Çekin, A. (2013). Eğitim fakültesi sınıf öğretmenliği bölümü öğrencilerinin din kültürü ve ahlak bilgisi dersine yönelik tutumları (Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Örneği). *Ekev Akademi Dergisi*, 17(57), 461-476.
- Çelik, M., & Serinkan, C. (2011). Muhasebe dersine yönelik tutumlarda üniversite öğrencilerinin bireysel ve bölümsel farklılıkları. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 13(3), 289-321.
- Elasan, S., & Keskin, S. (2020). Biyoistatistik dersine yönelik öğrenci tutumları: Yüzüncü Yıl Üniversitesi örneği. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi*, 11(21), 27-38.
- Fellows, M., & Edwards, J. (2016, Temmuz 1). Future skills and competences of the healthcare workforce in Europe, joint action health workforce planning and forecasting, Centre for Workforce Intelligence. http://healthworkforce.eu/wp-content/uploads/2016/07/JAHWF_WP6_D062-Future-skills-and-competences-of-the-health-workforce-in-Europe-Final-May-2016.pdf
- Güçlü, N. (2003). Stratejik yönetim. G.Ü. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(2), 61-85.

- Hair Jr, J. F., Sarstedt, M., Hopkins, L., & Kuppelwieser, V. G. (2014). Partial least squares structural equation modeling (PLS-SEM): An emerging tool in business research. *European Business Review*, 26(2), 106-121. <http://doi.org/10.1108/EBR-10-2013-0128>
- Hardalaç, N., & Akyüz, M. (2021). Öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumları ile problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. 21. *Yüzyılda Eğitim ve Toplum Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(29), 375-403.
- Heikkila, A., & Lonka, K. (2006). Studying in higher education: Students' approaches to learning, self-regulation, and cognitive strategies. *Studies in Higher Education*, 31(1), 99-117. <https://doi.org/10.1080/03075070500392433>
- Male, H., & Lumbantoruan, J. H. (2021). Students' perceptions and attitudes towards statistics. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, 560, 507-513.
- Marutschke, D. M., White, J., & Serdült, U. (2021). Student perception of software engineering factors supported by machine learning. *2021 International Conference on Electrical, Computer, Communications and Mechatronics Engineering (ICECCME)*, Mauritius. 7-8 October 2021. <http://doi.org/10.1109/ICECCME52200.2021.9591101>.
- McDowall, T., Jackling, B., & Natoli, R. (2015). Relationships between vocational interests and learning approaches to advance the quality of student learning in accounting. *Accounting Education*, 24(6), 498-513. <https://doi.org/10.1080/09639284.2015.1113140>
- Okocha, F. (2022). Student perception of computer-based testing in kwara state, Nigeria. *International Journal of Web-Based Learning and Teaching Technologies (IJWLTT)*, 17(1), 1-11. <https://doi.org/10.4018/IJWLTT.294575>
- Özarslan, M. (2021). Öğrencilerin biyoloji korkuları ve biyolojiye yönelik tutumları. *Asya Öğretim Dergisi*, 9(1), 80-97. <https://doi.org/10.47215/aji.844015>
- Pérez, P. F. (2021). *The emergence of modern hospital management and organisation in the world 1880s-1930s*. Emerald Group Publishing.
- Pfannstiel, M. A., & Rasche, C. (2019). *Service design and service thinking in healthcare and hospital management*. Springer International Publishing.
- Pihlainen, V., Kivinen, T., & Lamintakanen, J. (2019). Perceptions of future hospital management in Finland. *Journal of Health Organization and Management*, 33(5), 530-546. <https://doi.org/10.1108/JHOM-02-2018-0045>
- Savage, M., Mazzocato, P., Savage, C., & Brommels, M. (2017, Şubat 1). Physicians' role in the management and leadership of health care: A scoping review. http://svenskreatologi.se/wp-content/uploads/2018/10/physicians-role-in-the-management-and-leadership-of-health-care_a-scoping-review.pdf
- Semerci, A. (2013). Polis meslek yüksekokulu öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(4), 389-409.

- Sermeus, W. (2017). Global society and big data: Here's the future we can get ready for. İçinde Delaney, C.W., Weaver, C.A., Warren Judith, J., Clancy Thomas, R. and Simpson Roy, L. (Eds). *Big data enabled nursing: Education, research and practice*, (ss. 427-440). Springer.
- Syafnan, S., Ritonga, M., & Lubis, F. S. (2022). Student perception of the online lecture system during the COVID-19 period. *Journal of Innovation in Educational and Cultural Research*, 3(2), 80-85. <https://doi.org/10.46843/jiecr.v3i2.67>
- Teixeira, C., Gomes, D., & Borges, J. (2015). Introductory accounting students' motives, expectations and preparedness for higher education: Some Portuguese evidence. *Accounting Education*, 24(2), 123-145. <https://doi.org/10.1080/09639284.2015.1018284>
- Vikas, S., & Mathur, A. (2022). An empirical study of student perception towards pedagogy, teaching style and effectiveness of online classes. *Education and Information Technologies*, 27(1), 589-610. <https://doi.org/10.1007/s10639-021-10793-9>
- Vural, L., & Yavuz, M. (2019). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile derse katılım düzeyleri arasındaki ilişki. *Trakya Eğitim Dergisi*, 9(1), 125-137.
- Yarayan, Y. E., Fakazlı, A. E., & İlhan, L. (2022). E-öğrenme tutum ölçeği: Üniversite öğrencileri formu geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42(1), 273-302.
- Zengin, E., & Ulaş, H. (2021). Drama ile eğitimin dördüncü sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik motivasyonlarına ve tutumlarına etkisinin incelenmesi. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 12(24), 353-376.

